

Kiertotalousosaamisen hankintakriteerit

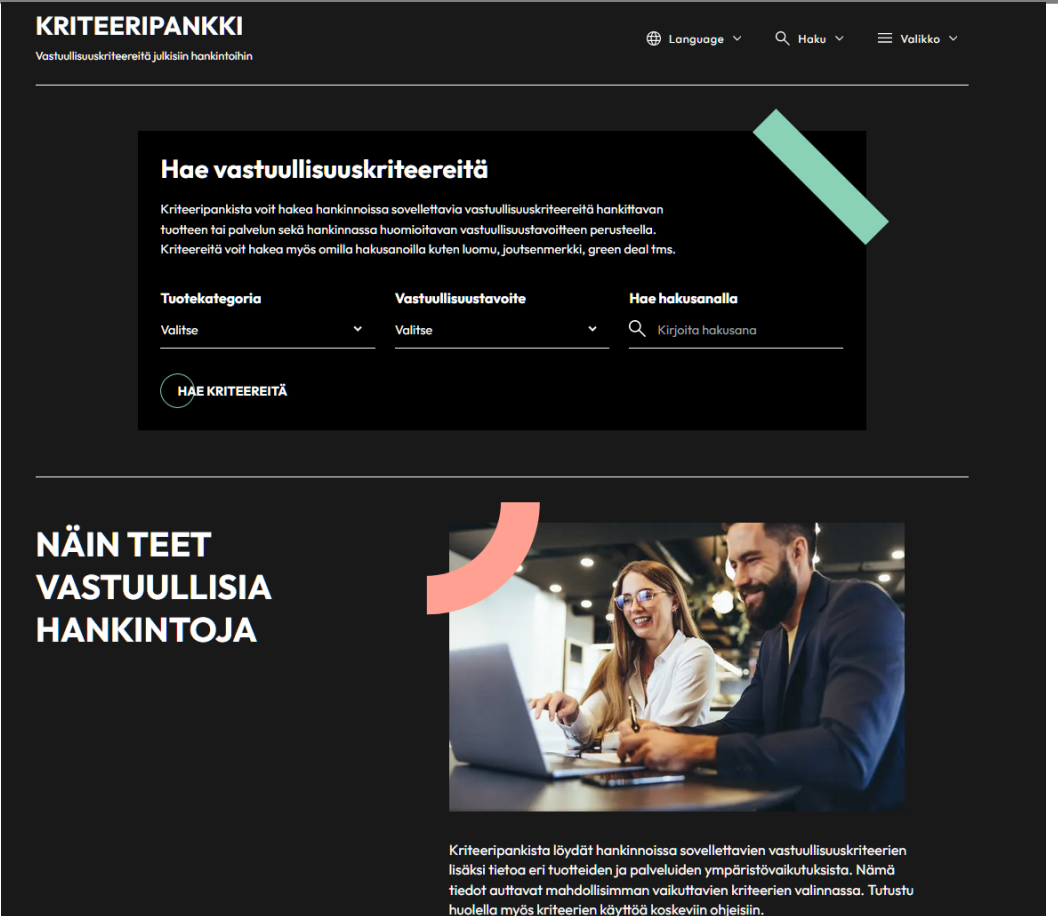
UUMA-vuosiseminaari 2024

- Tavoitteena määritellä yhteisiä hankinnoissa sovellettavia kriteerisuosituksia, joilla tuetaan kiertotalousosaamisen kehittymistä infrarakentamisessa Suomessa.
- Kriteerien käyttö on hankkijoille vapaaehtoista. Valmiiden kriteeriehdotusten tarkoitus on helpottaa hankintojen tekemistä ja varmistaa riittävä osaaminen kiertotalouden huomioimiseksi infrarakentamisen suunnittelussa.
- Valmiiden kriteerien julkaisu kriteeripankki-fi -palvelussa jotta ne ovat helposti hankintojen tekevien käytettävissä ja tarjouspyyntöihin kopioitavissa.
- Yhteinen formaatti tai mallikriteeri hyödyttää myös tarjoajia, kun vaatimukset eivät vaihtele (paljoa) hankkeesta ja hankkijasta toiseen.
- Julkisten hankintojen vastuullisuuskriteerien tietopankissa vielä rajallisesti infrarakentamista koskevia sisältöjä, mutta kysyntää on.

Kriteeripankki

UUMA5-ohjelma

- Motivan ja ylläpitämä maksuton, kaikille avoin palvelu, josta voi hankea vastuullisuuskriteereitä julkisiin hankintoihin.
- Helpottaa julkisissa kilpailutuksissa sovellettavien vastuullisuuskriteerien löytämistä ja käyttöä. Kriteerien käyttö on vapaaehtoista.
- Kriteeripankin kehitystä ovat rahoittaneet työ- ja elinkeinoministeriö sekä maa- ja metsätalousministeriö. Ylläpitoa rahoittaa Valtionvarainministeriö.
- Vastuullisuuskriteerien kehitystä tehdään eri hankkeissa ja useiden eri tahojen toimesta.
- **www.kriteeripankki.fi**

KRITEERIPANKKI
Vastuullisuuskriteereitä julkisiin hankintoihin

Language ▾ Haku ▾ Valikko ▾

Hae vastuullisuuskriteereitä

Kriteeripankista voit hakea hankinnoissa sovellettavia vastuullisuuskriteereitä hankittavan tuotteen tai palvelun sekä hankinnassa huomioitavan vastuullisuustavoitteen perusteella. Kriteereitä voit hakea myös omilla hakusanoilla kuten luomu, joutsenmerkki, green deal fms.

Tuotekategoria	Vastuullisuustavoite	Hae hakusanoilla
Valitse ▾	Valitse ▾	🔍 Kirjoita hakusana

HAE KRITEEREITÄ

NÄIN TEET VASTUULLISIA HANKINTOJA

Kriteeripankista löydät hankinnoissa sovellettavien vastuullisuuskriteerien lisäksi tietoa eri tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutuksista. Nämä tiedot auttavat mahdollisimman vaikuttavien kriteerien valinnassa. Tutustu huolella myös kriteerien käyttöä koskeviin ohjeisiin.

Kriteeristä löytyvät tiedot

- Kriteerin taso: edelläkävijä vs. perustaso
- Kopioitava kriteeriteksti
- Todentamistapa
- Perustelut, mihin vaatimus vaikuttaa tai miksi se on hyödyllinen
- Julkaisuaikakohta
- Julkaisija
- Kriteerin ID (rajapintahakuja varten)
- Palautemahdollisuus
- Linkit lisätietolähteisiin

Edelläkävijätaso ⓘ

Kiertotalousosaaminen: Tie- / katu- / puisto- / pihasuunnittelija

Hankkeeseen nimettävällä Tie- / katu- / puisto- / pihasuunnittelun vastuhenkilöllä on kokemusta joistakin seuraavista aiheista:

- Uusiomateriaalien hyödyntäminen hankkeessa.
- Massojen hallinta tai koordinointi sekä hankkeella syntyvien kaivumaiden ohjaus hyötykäyttöön.
- Materiaalien hiilijalanjälkitiedon hyödyntäminen infrahankkeen suunnittelussa.
- Ylijäämämaiden ja jättepohjaisten materiaalien asettamien tilavarausten huomiointi (esimerkiksi melusuojauksessa).
- Vähähilliset betonituotteet (esim. laatat, betoniset reunakivet, aitojen

Todentaminen

Tarjouksessa esitetään henkilön referenssilomake, josta käy selkeästi ilmi infrarakentamisen suunnittelu- ja/tai toteutushankkeet, jotka osoittavat vaatimuksen täyttymisen. Referenssilomakkeella tulee antaa lyhyt kuvaus hankkeesta suunnitelluista tai toteutetuista uusiomateriaaliratkaisuista, sekä kuvata henkilön rooli ja vastuut hankkeessa.

Perustelut ja ohjeet

Infrarakentamisen hankkeissa on erityisen suuri potentiaali kiertotalousratkaisuille, joilla voidaan vähentää neitseellisten luonnonvarojen käyttöä ja mahdollistaa purkumateriaalien, teollisten sivuvirtojen ja kaivumaiden hyötykäyttöä. Kiertotalousratkaisulla voidaan vähentää myös hankkeen ilmastopäästöjä. Päästövähenemä saadaan aikaiseksi materiaalien kuljetustarvetta ja kuljetusmatkoja minimoimalla sekä usio- ja kierrätysmateriaaleja käyttämällä.

Edellyttämällä hankkeen suunnittelijoilta kiertotalousosaamista tai palkitsemalla siitä, tähdätään siihen, että suunnittelussa tunnustetaan potentiaaliset

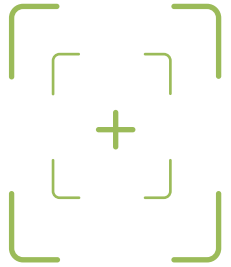
Kriteerin tiedot

Luotu 25.11.2024	Julkaisija UUMA-ohjelma
ID 704	Kieliversiot FI
Vastuullisuustietoa Vähähillsyys	Versio 1
Kiertotalous ja jätteiden vähentäminen	

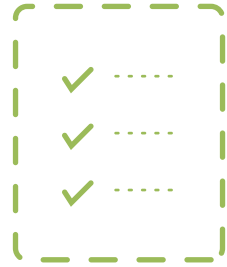
- Kyseessä ensimmäiset versiot kriteereistä, siksi kunnianhimon taso haluttu pitää maltillisena – ennemmin kiristetään kriteereitä tulevaisuudessa, kuin nyt rajataan merkittävästi markkinaa.
- Osaamista lähestytty roolien/tekniikka-alojen kautta, mutta mallien pohjalta voi yhtä hyvin luoda myös koko suunnittelutiimiä koskevan vaatimuksen.
- Tarkoitus ei ole, että hankkija ottaa kaikki vaatimukset kaikille suunnittelijoille, vaan valitsee hankinnan kohdetta ajatellen oikeat tehtävät.
- Kriteereissä joustoa ja mahdollisuus osoittaa osaaminen useammalla tavalla, hankkija voi halutessaan tehdä tarkempia tarkempia rajauksia ja määritelmiä.
- Kriteerien laadinnassa on kuultu hankkijoita ja tarjoajia sekä työryhmässä, markkinavuoropuhelutilaisuudessa että kyselyllä.

Kriteerien kehitys ja markkinavuoropuhelu

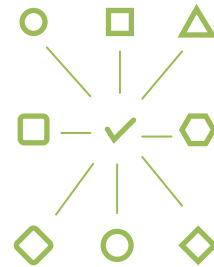
Työssä sovellettiin Motivan kriteerikehitysprosessia.

Tilannekuva /
Selvitys nykytilasta

Kriteeriluonnokset

Markkinavuoropuhelu
ja yhteiskehittäminen

Kriteeriehtotusten
kommentointi

Lopullisten kriteerien
teko ja julkaisu

- **Kiertotalousvastaava**
- **Pääsuunnittelija**
- **Geoteknisen suunnittelun vastuhenkilö**
- **Tie- / katu- / puisto- / pihasuunnittelija**
- **Silta- / taitorakennesuunnittelija**

Hankkeeseen nimettävällä kiertotalousvastaavalla on kokemusta joistakin seuraavista aiheista infrarakentamisen suunnittelu- tai toteutushankkeissa, tai hän toiminut kiertotalousvastaavana hankkeissa, joissa joitakin näistä on tehty:

- ✓ Uusiomateriaalien teknisen- ja ympäristökelpoisuuden arviointi päällys-, penger-, kunnallistekniseen-, vesi- ja/tai vihertms. rakenteeseen. Uusiomateriaaleja ovat esimerkiksi liitteessä 1 mainitut materiaalit.
- ✓ Materiaalien hiilijalanjälkitiedon hyödyntäminen infrahankkeen suunnittelussa
- ✓ Massojen hallinta tai koordinointi, hankkeella syntyvien kaivumaiden ohjaus hyötykäyttöön.
- ✓ Viranomaisprosessit uusiomateriaalien hyödyntämiseen
- ✓ Tilaaaja voi tarkentaa erikseen uusiomaterit, joista osaamista tulee olla (Liite 1).

Kokemusta tulee olla vähintään kolmesta uusiomateriaaliratkaisujen suunnittelu- ja/tai toteutushankkeesta viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Henkilön työpanoksen tulee jokaisessa hankkeessa olla vähintään 35 tuntia. Kokemus voi olla myös muussa kuin kiertotalousvastaavan roolissa. Laajat ja monialaiset suunnittelu- ja/tai toteutushankkeet, joissa on käsitelty useita eri uusiomateriaaleja voidaan hyväksyä kahdeksi hankkeeksi, mikäli henkilön työpanos on ollut vähintään 70 tuntia.

Vaihtoehtoisesti henkilöllä on alle kymmen vuotta vanhan akateemisen opinnäytteen (yliopisto tai AMK) muodossa osoitettavaa perehtyneisyyttä johonkin edellä mainituista aiheista.

Vaihtoehtoisesti referenssiksi voidaan hyväksyä uusiomaarakentamista käsittelevä julkaistu julkishallinnon (esim. Väylävirasto), yhdistyksen (esim. Infra ry.) tai materiaalitoimittajan ohje, jonka pääkirjoittajana henkilö on toiminut.

Opinnäytteellä tai ohjeella voi korvata vain yhden kolmesta suunnitteluhankkeella osoitettavasta kokemuksesta (suunnitteluhankkeita on oltava vähintään kaksi).

Hankkeeseen nimettävällä geoteknisen suunnittelun vastuuhenkilöllä on kokemusta joistakin seuraavista aiheista:

- ✓ Jätepohjaisten sideaineiden käyttö syvästabiloinnissa
- ✓ hiilijalanjälkitiedon hyödyntäminen geoteknisessä suunnittelussa
- ✓ Uusiomateriaalien hyödyntäminen penger- tai päällysrakenteessa
- ✓ Massojen hallinta tai koordinointi sekä hankkeella syntyvien pinta- ja kaivumaiden ohjaus hyötykäyttöön.
- ✓ Ylijäämämaiden ja jätepohjaisten materiaalien asettamien tilavarauksien huomioiminen (esimerkiksi melusuojuuksessa)
- ✓ Tilaaaja voi tarkentaa erikseen aiheet ja uusiomateriaalit, joista osaamista tulee olla. (liite 1)

Kokemuksia tulee olla vähintään kolmesta suunnittelu- tai toteutushankkeesta viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Henkilön työpanoksen tulee jokaisessa hankkeessa olla vähintään 35 tuntia. Kokemus voi olla myös muussa kuin vastuuhenkilön roolissa. Laajat ja monialaiset suunnittelu ja/tai toteutushankkeet, joissa on käsitelty useita eri kierrätys- tai uusiomateriaaleja voidaan hyväksyä kahdeksi hankkeeksi, mikäli henkilön työpanos on ollut vähintään 70 tuntia.

Vaihtoehtoisesti henkilöllä on alle kymmen vuotta vanhan akateemisen opinnäytteen (yliopisto tai AMK) muodossa osoitettavaa perehtyneisyyttä johonkin edellä mainituista aiheista. Opinnäytteellä voi korvata vain yhden kolmesta suunnitteluhankkeella osoitettavasta kokemuksesta.

Vaihtoehtoisesti yhdeksi referenssiksi voidaan hyväksyä uusiomaarakentamista ~~asiaa~~ käsittelevä julkaistu julkishallinnon (esim. Väylävirasto), yhdistyksen (esim. Infra ry.) tai materiaalitoimittajan ohje, jonka pääkirjoittajana henkilö on toiminut.

Opinnäytteellä tai ohjeella voi korvata vain yhden kolmesta suunnitteluhankkeella osoitettavasta kokemuksesta (suunnitteluhankkeita on oltava vähintään kaksi).

Käyttökokemuksia hankkijoilta ja palautetta toimivuudesta!

Työpaketissa tulossa kriteereitä myös syvästabiloinnin uusiosideaineille (2025) ja kierrätyskasvualustoille (2025) ja kiertotaloussuunnitelmalle (2026)

- [Suora linkki kiertotalousosaamisen kriteereihin kriteeripankissa](#)

Kiitos!

Taneli Varis
taneli.varis@motiva.fi